

12.11.13

13.11.13

14.11.13

Projectweek
Interieurvormgeving
Symposium
Duurzame Dagen

HoGent

Thema:
ecologie en
duurzaamheid

Praktisch

Eerstejaarsstudenten van de opleidingen Interieurvormgeving en Landschaps- & tuinarchitectuur stippelen een eigen parcours uit op de tweedaagse.

Studenten interieurvormgeving volgen alvast de lezingen van Leen Van Aken en Stefaan Onghena. Verder kan elke student individueel kiezen uit het aanbod van lezingen, workshops, bezoeken en films. Elke student neemt zeker ook deel aan één workshop door OVAM!

Op dinsdag 12 november wordt aan alle deelnemende studenten een middagmaal aangeboden in de Zwarte Zaal.

Op woensdag 13 november, namiddag en avond wordt een programma voorzien dat afgestemd is op jonge professionelen. Onze Alumni alsook onze derdejaars, momenteel op stage, zijn samen met hun collega's en stage-meesters van harte welkom.

Registratie noodzakelijk via de website van de schoolofarts gent.be/nl/agenda-nieuws/agenda/symposium-duurzame-dagen/

U wordt tevens uitgenodigd op de afsluitende avondlezing van BLAF architecten. Na de avondlezing wordt een muzikale afsluiter voorzien in de zwarte zaal.

12 / 13 / 14.11.2013

PROJECTWEEK

INTERIEURVORMGEVING

Symposium Duurzame Dagen

Thema: ecologie en duurzaamheid

De projectweek omvat een symposium vol lezingen, workshops, tentoonstellingen rond het thema ecologie & duurzaamheid. De activiteiten worden in de eerste plaats georganiseerd voor het eerste jaar interieurvormgeving in samenwerking met Landschaps- en tuinarchitectuur en zullen vooral doorgaan op verschillende locaties op de Bijloke-campus. Op woensdag 13 november worden ook tweedejaars, derdejaars en alumni uitgenodigd om aan het symposium deel te nemen.

Dinsdag 12.11.2013

soort	LEZING	LEZING	TENTO	FILM / DOCU	WORK-SHOP	WORK-SHOP	BEZOEK
locatie	Aud. C. Permeke	Aud. V. Horta	Zwarte Zaal	KASK cinema	R1	R5	Buitenlocatie
09:00 – 10:00	I1 OVAM, Leen Van Aken*	L1 Elia Boonen					
10:15 – 11:15	I2 evr Architecten	L2 Jos Van Hoecke		10:05 F1 Age of stupid	W1 OVAM ECOLIZER (20p)	W1' OVAM ECOLIZER (20p)	
11:30 – 12:30		L3 Stramien	Stand Eandis REG	11:35 F2 Cradle to cradle			
Middagpauze: middaglunch voorzien in seminariepakket voor IV studenten *							
14:00 – 15:00	I3 Steven Vromman (LIM)	L4 Pieter Foré	Stand Eandis REG	13:30 F3 An inconvenient truth	W1 OVAM ECOLIZER (20p)	W1' OVAM ECOLIZER (20p)	
15:15 – 16:15	I4 Pieter T'JONCK	L5 Hans van Cuijlenborg		15:05 F2 Cradle to cradle	W1 OVAM ECOLIZER (20p)	W1' OVAM ECOLIZER (20p)	
16:30 – 17:30	I5 Stefaan ONGHENA*	L6 Nikè Verfaille					

Woensdag 13.11.2013

soort	LEZING	LEZING	LEZING	TENTO	FILM / DOCU	WORK-SHOP	BEZOEK
locatie	Aud. C. Permeke	Aud. V. Horta	Aud. CIRQUE	Zwarte Zaal	KASK cinema	R1	Buitenlocatie
09:00 – 10:30	I6 Dirk van Gogh	09:00 – 10:30 L7 Lode Bourez		Stand Eandis REG	09:05 F3 An inconvenient truth		B1 Passiefhuis Bourgoyen verplaatsing met fiets (20p)
11:00 – 12:30	I7 Frederik Steenhout	10:15 – 11:15 L8 Tom Joye			10:45 F1 Age of stupid		B1 Passiefhuis Bourgoyen verplaatsing met fiets (20p)
		11:30 – 12:30 L9 Kristine vander Mijnsbrugge					
Middagpauze							
14:00 – 15:30	I7 Frederik Steenhout	L4 Pieter Foré	I8 Jo Lefebure Patrick Derycke	Stand Eandis REG		W2 OVAM SIS-Toolkit (15p)	
16:00 – 17:30	I9 evr Architecten	L5 Hans van Cuijlenborg	I10 Susanna Antico		W2 OVAM SIS-Toolkit (15p)		
17:30 – 18:30							Receptie Kaskcafe** Walking Dinner Kaskcafe
19:00				Verwelkoming***			
19:30			Avondlezing BLAF Architecten ***				
21:00 – 22:00				Muzikale afsluiter *** Novia Quartet			

Donderdag 14.11.2013

- * verplicht voor studenten IIV
- ** mits inschrijving
- *** vrij voor Alumni

Aud. C. Permeke = 120 pl
Aud. V. Horta = 96 pl
Kask cinema = 80pl

EXCURSIE

KAMP C (Westerloo) / Extra City (Antwerpen)

11. Duurzaam ontwerpen

Duurzaam ontwerpen en ecodesign, de uitdagingen voor de ontwerper...

- **Leen Van Aken**
Thomas More / Opleiding interieurvormgeving
Campus Lucas Faydherbe
Zandpoortvest 16
2800 Mechelen, België
+ 32 (0)494 474840
www.thomasmore.be
leentje.vanaken@thomasmore.be
www.OVAM.be

- **Liesbet Van Aceleyen**
OVAM / Team Bedrijven
Stationsstraat 110
2800 Mechelen
T 015 284 152
F 015 43 44 03
lvackele@ovam.be

11° Lezing (60')

Dinsdag 12.11.13 / 09:00 – 10:00

Aud.C. Permeke, Campus Bijloke

“Duurzaam” is een woord dat ook in de interieurwereld heel wat lading dekt. Vanuit het begrip duurzaamheid bekijken we hoe je met de ecologische voetafdruk van een ontwerp kan omgaan. Aan de hand van heel wat voorbeelden en stromingen wordt ecodesign belicht, zodat het voor ieder ontwerper toepasbaar wordt. Tot slot staan we ook stil bij enkele tools en strategieën die we bij het duurzaam ontwerpen kunnen toepassen.

W1+W1° Workshop 1 (60')

Dinsdag 12.11.13 / vanaf 10:15

Lokaal R1-R5, Campus Bijloke

De OVAM ecolizer

Uitleg over de werking van de Ecolizer en dan ermee aan de slag aan de hand van enkele cases. “De ecolizer is een instrument voor berekening van de milieu impact van materialen en productieprocessen.”

Aan de hand van enkele cases berekenen en vergelijken we de eco indicatoren van materialen, productie, transport en energie van enkele meubels.

W2° Workshop 2 (90')

Woensdag 13.11.13 / vanaf 14:00

Lokaal R1, Campus Bijloke

De OVAM SIS Toolkit

De OVAM SIS toolkit ('SIS' staat voor 'Sustainable Innovation System') is een ontwerpinstrument om duurzaamheidsprincipes beter te integreren in innovatie- en designprocessen. Uitleg over de werking van de toolkit en dan ermee aan de slag aan de hand van enkele cases.

12 & 19. Duurzaamheid als noodzaak

- **Luc Eeckhout**

evr-Architecten bvba
Ontwerpteam voor duurzame architectuur en stedenbouw
Goudenleeuwplein 1
9000 Gent, Belgium
T/F +32 (0)9 228 57 52
luc.eeckhout@evr-architecten.be
www.evr-architecten.be

evr-Architecten benadert duurzaamheid altijd vanuit een brede visie: startend bij het projectproces zelf, over correcte inplanting, beheerste mobiliteit, minimum-energie en watergebruik, verantwoord materiaalgebruik, maximale flexibiliteit en toegankelijkheid, tot en met het anticiperen op een later minimaal beheer.

Voor evr-Architecten is duurzaamheid allesbehalve beperkend, maar net een bron van inspiratie en zingeving. Het is tegelijk een noodzakelijke én positieve beweging. evr-Architecten staat ook mee aan de basis van verschillende duurzaamheids-meters (objectiverende methodes en ontwerptools) die op dit ogenblik gebruikt worden of op stapel staan in Vlaanderen.

12. Lezing (120')

Dinsdag 12.11.13 / 10:15 – 12:30

Aud.C. Permeke, Campus Bijloke

The state of the World / Our World

Als ontwerper staan we niet stil waar grondstoffen en afgewerkte producten vandaan komen. Is onze aarde een onuitputtelijke bron? Of is schaarste net de grondstof voor de duurzame toekomst.

19° Lezing (90')

Woensdag 13.11.13 / 16:00 – 17:30

Aud.C. Permeke, campus Bijloke

Reuse, Recycle, Reclaim

Onze visie op materialen is achterhaald. Denken in eindeloze kringlopen waarin afval nauwelijks nog bestaat beïnvloed onze manier van ontwerpen.

13. De ecologische voetafdruk

- **Steven Vromman, Low Impact Man**
Achterstraat 32d
9040 Sint-Amandsberg
+32 486 07 26 06
steven@lowimpactman.be
lowimpactman.wordpress.com/about

13° Lezing (60')

Dinsdag 12.11.13 / 14:00 – 15:00

Aud.C. Permeke, campus Bijloke

Vlaanderens meest befaamde milieuactivist? Dat moet Steven Vromman (53) zijn, de man die zijn ecologische voetafdruk zo verkleinde dat hij sinds 2008 als de Low Impact Man door het leven gaat.

Daarover komt hij ons vertellen in zijn hoogst amusante lezing. “Ik probeer goed te leven, rekening houdend met het feit dat we maar een planeet hebben. Want onze levensstijl houdt daar helaas maar weinig rekening mee.” Financiële crisis, armoede, energie, klimaatverandering, afnemende biodiversiteit, politieke crisis, Eddy Wally is ziek: het gaat duidelijk niet goed met de wereld. “De planeet kan hier wel tegen, maar de gevolgen zijn voor ons, mensen. We hebben tien jaar de tijd om deze problemen aan te pakken, dus we hebben twee opties: afwachten of proberen om zelf deze uitdagingen aan te pakken.” Maar wat kunnen we concreet doen? Daarom geeft de LIM enkele tips en maakt hij duidelijk wat ons te wachten staat de volgende decennia.

Alle praktische tips van de Low Impact Man vind je in zijn boek, dat je kan downloaden via zijn blog. Maar zoals hij zelf zegt: “liever niet printen!”

www.ecoedges.com/wp-content/uploads/2013/03/vromman-low-impact-man.jpg

14. Duurzaam bouwen

- **Pieter T'Jonck**, architect
Gastprofessor Architectuuractualiteit
Vakgroep Architectonisch Ontwerp
School of Arts - Koninklijk Conservatorium
Pieter.tjonck@hogent.be

Pieter T'Jonck (°1960) studeerde ir.architect aan de KULeuven. Hij liep stage en werkte o.a. bij de bureaus van Paul van de Poel (later Stramien, Antwerpen) en Stéphane Beel (Brugge). In 1987 startte hij een eigen kantoor, maar werkte ook vaak samen met o.a. Leo van Broeck en Bruno Dercon. Vanaf 1997 oprichting architectenvennootschap T'Jonck-Nilis Ingenieur-Architecten BV-BVBA in samenwerking met ir. architect Wouter Nilis. Zij wonnen verschillende prijzen en eervolle vermeldingen. Hun werk werd in diverse publicaties vermeld.

Pieter T'Jonck gaf daarnaast les aan o.a. UGent, Kask Gent, Academie Antwerpen, Dasarts Amsterdam. Hij schrijft daarnaast voor verschillende tijdschriften en boeken in binnen- en buitenland over zowel architectuur en stedenbouw als over theater, dans en beeldende kunsten. In 2012 was hij curator van de Triënnale voor beeldende kunst, design en mode 'Superbodies' in Hasselt. Pieter T'Jonck woont en werkt in Leuven.

14° Lezing (60')

Dinsdag 12.11.13 / 15:15 – 16:15,

Aud.C. Permeke, campus Bijloke

Over duurzaam bouwen

Duurzaam bouwen vraagt een andere benadering van het ontwerpen dan tot dusver meestal gangbaar was. Naast meer klassieke aspecten van ontwerpen als concept, planorganisatie, stabiliteit etc moet immers reeds van bij de start van het ontwerpproces nagedacht worden over de wijze waarop het ontwerp een zo klein mogelijke ecologische footprint heeft. Dit slaat echter op veel meer dan alleen maar 'goed isoleren'. Het vereist aandacht voor nieuwe aspecten als materiaalselectie, maar heeft ook stedenbouwkundig grote gevolgen. Veel aspecten van duurzaam

bouwen zijn echter verwant aan oudere denkbeelden over hoe men 'verstandig' en voorbeeldig kan bouwen.

15. Recycle & design

• Stefaan Onghena

Casa pouBelle
Sparrestraat 41
9000 Gent
+32 9 226 90 99
+32 495 26 90 99
stefaan.onghena@gmail.com
www.casapoubelle.be
www.ecofolie.org
www.ecobouwers.be/klimaat huis/
casa-poubelle

I5° Lezing (60')

Dinsdag 12.11.13 / 16:30 – 17:30

Aud.C. Permeke, campus Bijloke

De Gentse interieurarchitect Stefaan Onghena is reeds jarenlang bedrijvig in ecologische vormgeving en is tevens oprichter van de vzw Ecofolie. Voor deze ontwerper zijn ecologie en recyclage geen modieuze begrippen maar uitgangspunten. Een actueler en toekomstgericht thema is moeilijk denkbaar!

Stefaan Onghena (°1966) werd reeds op jonge leeftijd getroffen door de consumptie- en wegwerpcultuur in onze westerse samenleving. Later, na een opleiding binnenhuisarchitectuur aan St Lucas te Gent kreeg hij bij diverse renovatieprojecten de gelegenheid woningen duurzaam te verbouwen. Herbruik, recyclage, energiezuinigheid en ecologische toepassingen kregen door de jaren heen toenemende aandacht bij verbouwingen. Parallel ontwierp hij een hele reeks meubelen met divers afval als grondstof. De teregend trage evolutie die ons land kent in de hele transitie tot een groene economie heeft Onghena ertoe gebracht om de vzw Ecofolie op te richten, met als doel kleinschalig concrete ecologische oplossingen aan te reiken zowel op vlak van wonen, mobiliteit als lifestyle.

In 2014 zal zijn eigen woning, een renovatieproject waarin de uitersten van het ecologisch renoveren worden afgetast, mogelijks voltooid worden. Het bestaat

o.m. uit een zelfontwikkeld ecologisch verwarmingssysteem. Jaarlijks zijn er rondleidingen in zijn eigen woning - Casa pouBelle genaamd - in het kader van Ecobouwers opendeur (1,2,3, 9, 10 & 11 november mits inschrijving)

16. Cradle to cradle ontwerpen

• Dr. Dirk van Gogh

Docent Ontwerpen / Concept Designer
Coördinator focus Design en Meubel, IV
Promotor Design Research, vakgroep Design en Vormgeving.
School of Arts - Koninklijk Conservatorium
Dirk.vanGogh@Hogent.be

I6° Lezing (90')

Woensdag 13.11.13 / 09:00 – 10:30

Aud.C. Permeke, campus Bijloke

De eerste Belgische doctor in de Industriële Vormgeving / Productontwikkeling was dr. Dirk van Gogh die van 1997 tot 2006 te Tokyo, (Japan) 3 ecologische voertuigen ontwikkelde tijdens zijn doctoraal onderzoek: "Concept Design for Electric Vehicles acceptable for the Universal Society". Van 1993 tot 2001 werkte hij te Parijs als 'Concept Designer' in "La Cité des Sciences et de l'Industrie", dit na zijn opleiding 'Design Industriel / Conception de Produits' aan de Universiteit te Compiègne. In België was hij geschoold als Industrieel Ontwerper aan het Hoger Architectuurinstituut van het Rijk te Antwerpen en ontwikkelde van 1995 tot 2000 ook een aantal meubelontwerpen.

Momenteel werkt hij in de School of Arts als docent Design voor de opleiding Multimediale Vormgeving en Interieurvormgeving, focus Design en Meubel. Hij is promotor van de onderzoeksprojecten "Rethinking High Fashion Shoes volgens het C2C-principe" en de doctorale onderzoeken "Presentation and Conservation of Art Incorporating Organic Components" en "Future Footwear".

Het denken vanuit "afval is voedsel" loopt als een visie doorheen recent ontwerp-werk van hedendaagse vormgeving. Via een aantal cases zal het C2C-principe

worden getoetst zowel binnen een Aziatische als vanuit een West-Europese context.

- Cradle to cradle ontwerpen:
www.c2ccertified.org
- Making app van Nike:
www.wired.com/design/2013/07/what-are-the-most-sustainable-materials-nikes-new-app-shows-you
- Fix it design:
www.theguardian.com/sustainable-business/design-repair-empowering-consumers-fix-future (zie ook: www.zeronaut.be/een-smartphone-blijvertje-phonebloks)

17. Passief Bouwen

• Frederik Steenhout, Architect

Kortrijksesteenweg 921
9000 Gent
Zie ook Ecobouwers:
www.ecobouwers.be/users/frederick-steenhout

De allereerste passieve Bed & Breakfast 20..?. Extreem luchtdicht. (ook aan de buitenkant). Door de nieuwe wetgeving nu ook een nulenergiewoning. Passief hoeft niet alternatief te zijn.
www.ecobouwers.be/klimaat huis/gentbrugge

• I7° Lezing (90')

Woensdag 13.11.13 / 11:00 – 12:30

Aud.C. Permeke, campus Bijloke

• Lezing (90')

Woensdag 13.11.13 / 14:00 – 15:30

Aud.C. Permeke, campus Bijloke

- Definitie "passiefhuis" – Wat is een passiefhuis?
- Basisprincipes ten grondslag en energiebesparing:
 - * transmissieverliezen beperken
 - * lekverliezen beperken
 - * passieve warmtewinsten
 - * ventilatie
 - * efficiënte huishoudapparaten
 - * hernieuwbare energie
- Comfort
- Financiële voordelen

18. De stad als noodzakelijke conditie voor duurzaamheid

• Jo Lefebure, architect

Leiding Cel Architectuur,
Dienst monumentenzorg en architectuur
Departement Cultuur — Stad Gent

• Patrik Deryckere, architect

Dienst monumentenzorg en architectuur
— Stad Gent

I8° Lezing (60')

Woensdag 13.11.13 / 14:00 – 15:30

Aud.Cirque, campus Bijloke

- 1 De stad als noodzakelijke conditie voor duurzaamheid. Of hoe de stad zichzelf steeds herdenkt en verder bouwt op haar verleden (architect Jo Lefebure);
- 2 De nieuwe uitdagingen voor de stad: samenwonen, cohousing, groene gevels, daktuinen, stadslandbouw, hoog bouwen of hoogbouw, ... (architect Patrick Derycker);
- 3 Gent klimaatneutraal in 2050 (architect Jo Lefebure).
www.gent.be/eCache/THE/1/67/252.cmVjPTE2NzI4NQ.html

I10. Led Lighting, The Best Solution?

• Suzanna Antico, Architect Lichtontwerper

Gast docent Licht en Kleur / Verlichting en Elektriciteit
Vakgroep Architectonisch Ontwerp
School of Arts - Koninklijk Conservatorium
Susanna.Antico@Hogent.be
info@antico.it
+39 (0)2 546 43 00
www.antico.it

I10. Lezing (60')

Woensdag 13.11.13 / 16:00 – 17:30

Aud.Cirque, campus Bijloke (in English)

L1. Waterdoorlatende bestrating en onkruidbeheer

- **Elia Boonen**
BRRC
www.brrc.be

L1° Lezing (60')
Dinsdag 12.11.13 / 09:00 – 10:00
Aud. V. Horta, Campus Bijloke

BRRC is een Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw. De grote toename van verharde oppervlakken heeft tot gevolg dat het hemelwater niet meer op een natuurlijke wijze in de ondergrond kan dringen. Grote hoeveelheden hemelwater moeten bijgevolg via rioleringen en waterlopen worden afgevoerd. Bij overvloedige regenval kunnen deze afvoersystemen de toevloed niet meer aan. Riooloverstorten treden in werking en beken, rivieren en straten stromen over.

Hemelwater laten infiltreren via waterdoorlatende betonstraatstenen biedt een oplossing voor deze waterproblematiek. Waterdoorlatende betonstraatstenen laten het hemelwater immers ter plaatse infiltreren. Via de fundering wordt het water gebufferd en naar de ondergrond afgevoerd. Hierdoor worden enerzijds rioleringen ontlast. Anderzijds wordt tegelijk de steeds verder dalende grondwaterstand op peil gehouden. Zij vormen dus een efficiënte oplossing, die bovendien tegemoetkomt aan een toenemend milieubewustzijn!

Onkruid is hardnekkig en wordt vaak met even hardnekkige middelen bestreden. Middelen die het milieu en dus ook een leefbare ruimte niet ten goede komen. Daarom is het belangrijk te investeren in milieuvriendelijke methoden.

L2. De ecologische moestuin

- **Jos Van Hoecke**
Velt
www.velt.be

L2° Lezing (60')
Dinsdag 12.11.13 / 10:15 – 11:15
Aud. V. Horta, Campus Bijloke

Velt-lesgever Jos Van Hoecke is een doorwintert bio-tuinier, een geroutineerd Velt-lesgever en zelf al 25 jaar 'gek' van telen onder glas. Hij deelt zijn ervaringen in het starten met een serre, verschillende grondsoorten, oude en nieuwe groenten... Alles komt aan bod. Deze lezing vormt een theoretische basis om ecologisch te gaan tuinieren: een inleiding over ecologisch tuinieren, bodem en bemestingen compostering; netwerken in de tuin en biodiversiteit; bodembewerking en tot slot is er aandacht voor vruchtwisseling en zaden.

Velt is de Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren. Gezond leven op het ritme van de seizoenen. En dit met respect voor de natuur. Velt geeft ecologisch leven vorm in huis, tuin en daarbuiten. Door kwaliteitsvolle publicaties en samenwerkingsverbanden wil Velt bijdragen tot de ontwikkeling van een duurzame levensstijl. In Vlaanderen en Nederland telt Velt 14000 leden en 100 lokale afdelingen. Daarmee is Velt een spreekbuis voor de belangen van ecologische consumenten.

L3. Co-Housing

- **Ann Meirlaen**, landschapsarchitect
- **Senne De Bleser**, stedenbouwkundige bureau Stramien
www.stramien.be

L3° Lezing (60')
Dinsdag 12.11.13 / 11:30 – 12:30
Aud. V. Horta, Campus Bijloke

STRAMIEN is een multidisciplinair ontwerp bureau op het terrein van architectuur, stedenbouw, ruimtelijke planning en ontwerp van publieke ruimte. De integratie van deze disciplines is de sterkste drijfveer van het bureau en richt zich op duurzaam bouwen en duurzame stedenbouw.

De huidige bouwcultuur, gebaseerd op de consumptie van ruimte, wordt onhoudbaar. Centraal wonen of cohousing is een alternatieve woonvorm waarbij een groep

bewoners in verschillende woningen van meerdere, gemeenschappelijke voorzieningen gebruikmaken. Dit kan bijvoorbeeld een centrale ontmoetingsruimte zijn, een washok, een werkplaats en/of een gemeenschappelijke tuin.

De woningen met ruime tuinen zijn zeer compact, erg goed geïsoleerd en met een optimale oriëntatie. Het gemeenschapshuis en de buitenruimte biedt ruimte om samen te eten, te feesten en te spelen. De complexe en vernieuwende benadering van de buitenruimte en zijn sociale aspect wordt toegelicht in deze lezing.

L4. Impact van klimaatsverandering in vlaanderen

- **Pieter Foré**
Lector, Onderzoeker
CcASPAR
Vakgroep Architectonisch Ontwerp
School of Arts - Koninklijk Conservatorium
Pieter.Fore@hogent.be
www.ccaspar.ugent.be

L4° Lezing (60')
Dinsdag 12.11.2013 / 14:00 – 15:00
Aud. V. Horta, Campus Bijloke
CcASPAR: Ontwerpen aan Klimaat

Van de Gecompartimenteerde Kust tot de Kempense Common-Grounds.

Het klimaat verandert en zet Vlaanderen onder druk. De voorbije jaren lag de focus in het klimaatdiscours vooral op mitigatie. Maar nu we het klimaatprobleem beter begrijpen, treedt adaptatie stilaan op de voorgrond. Hoe gaan we om de gevolgen van de klimaatsverandering? Wat zijn de klimaateffecten waar we in Vlaanderen rekening mee kunnen en zullen houden? Hoe gaan we om met de klimaatimpacten en welke kansen kunnen we benutten? Tijdens de lezing staat de zoektocht naar adaptatiestrategieën voor de Vlaamse ruimtelijke structuur en ontwerpend onderzoek centraal.

L5. De wilde tuin

- **Hans van Cuijlenborg**
www.uitgeverijathenaeum.nl/web/Artikel/De-wilde-tuin.htm

L5° Lezing (60')
Dinsdag 12.11.2013 / 15:15 – 16:15
Aud. V. Horta, Campus Bijloke

Hans van Cuijlenborg (°1946) schreef en vertaalde werken over tuinieren, werkte in kasteeltuinen, trad op als verhalenverteller en als muzikant alvorens zich sinds 1986 te wijden aan het vertalen van literatuur en schrijven.

Wilde tuinen zijn al anderhalve eeuw een inspiratiebron voor tuinliefhebbers en -architecten die prachtige tuinen schiepen die weinig onderhoud vergen. Iedereen die geen zin heeft om te spitten, te harken en te wieden, kan besluiten het over een andere boeg te gooien. De tuinier van de wilde tuin wordt bondgenoot van de natuur en probeert haar te volgen in plaats van zijn wil op te leggen. Een wilde tuin laten ontstaan is bovendien goed voor de biodiversiteit. Zonder al te veel lichamelijke inspanning kan de mens bijdragen aan de cyclus van de natuur, en het levert nog een mooi resultaat op ook. De wilde tuin is een boek om na lezing te laten zien aan je buurman, als die voorzichtig komt vragen of je dat ontsierende onkruid niet eens zou willen maaien. Hierover handelt zijn laatste boek dat hij komt voorstellen: *De wilde tuin*, Athenaeum-Polak & Van Gennep, ISBN 978-90-253-7018-3, 2013

Enkele van zijn laatste werken:

- *Duivelsdrek*, Hans van Cuijlenborg, Ogmion, 2012, ISBN 9791091137003 (auteur)
- *Het licht van Shambala*, Michael Peinkofer, Karakter, 2011, ISBN 9789061126676 (vertaler)
- *Aan de oever van de Styx*, Michael Peinkofer, Karakter, 2011, ISBN 9789061125082 (vertaler)
- *De second opinion*, Michael Palmer, Bruna, 2011, ISBN 978902299147 (vertaler)
- *De oorlogen van Obama*, Bob Woodward, Balans, 2010, ISBN 9789460033056 (vertaler)

- *Zelfs aan de stilte komt een einde*, Ingrid Betancourt, Balans, 2010, ISBN 978946003235 (vertaler)
- *1000 Plekken die je echt gezien moet hebben*, Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Manfred Abrahamsberg e.a., Terra 2010, ISBN 9789089890498, (vertaler)

L6. Harmonisch park- en groenbeheer

- **Nikè Verfaillie** (bedrijfsleider en ontwerper)
Alert Eco
alert-eco.be

L6° Lezing (60')
Dinsdag 12.11.2013 / 16:30 – 17:30
Aud. V. Horta, Campus Bijloke

Nikè Verfaillie heeft ervaring met groenontwerpen die gebaseerd zijn op ecologische kennis, kennis van landschapsarchitectuur, kunstgeschiedenis en op een ruime ervaring met Harmonisch Park- en Groenbeheer (HPG).

Het is verassend om vast te stellen hoe snel Harmonisch Park- en Groenbeheer, kortweg HPG, wortel heeft geschoten! In 1998 nam de afdeling Bos & Groen, het huidige Agentschap voor Natuur en Bos, het initiatief om een beheervisie uit te schrijven voor het beheer van haar parken. Thans gebruiken de meeste openbare groendiensten in Vlaanderen HPG als basis voor het beleid en beheer van hun openbaar groen. Dit gaat van parken, over berm, verkeersdruppels tot pleintjes, natuurspeelplekken en begraaftuinen!

HPG heeft tot doel om duurzaam en divers groen te creëren dat dynamisch inspeelt op nieuwe maatschappelijke behoeften. Hiervoor maakt HPG op een doorgedreven manier gebruik van de actieve participatie van allerlei gebruikers van de groene publieke ruimte. De HPG beheermaatregelen zijn gebaseerd op 3 kernbegrippen, de mensgerichte, de natuurgerichte en de milieugerichte maatregelen.

HPG gaat uit van een harmonische visie waarin al deze functies samen en geïntegreerd in de groene ruimte aan bod komen!

L7. De ecologische zwemvijver en waterzuivering

- **Lode Bourez**
Bouwen en Bewaren nv
Beukendreef 22
8400 Oostkamp
B.en.B@skynet.be

L7° Lezing (60')
Woensdag 13.11.2013 / 09:00 – 10:00
Aud. V. Horta, Campus Bijloke

Lode Bourez is aannemer en gespecialiseerd in de aanleg van rietvelden voor waterzuivering en van zwemvijvers. Hij brengt een verhaal uit de dagelijkse praktijk (heeft al meer dan 700(zwem)vijvers aangelegd) en uit ervaringen uit zijn eigen tuin te Hertsberge.

Een ecologische zwemvijver is een tuinvijver met een diep gedeelte om te zwemmen en waarin eventueel vissen kunnen leven. Zo'n zwemvijver wordt ecologisch gezuiverd via een groot filtergedeelte met drie zuiverende werkingen: fysisch-mechanische zuivering, bacteriële zuivering en plantenzuivering. Door een voldoende groot circulatiedebiet over het filtergedeelte wordt het water van het zwemgedeelte gezuiverd tot helder, neutraal water zonder gebruik van chloor of chemicaliën. Onder meer omdat een perfecte integratie in de natuurlijke omgeving mogelijk is, laten de meeste tuin- en natuurliefhebbers zich daardoor overhalen. Alle technische en ecologische principes worden in deze lezing toegelicht.

L8. de boomwijzer

- **Tom Joye**, boomverzorger
Inverde
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20 bus 22
1000 Brussel
+32 (0)2 553 27 23
info@inverde.be
www.inverde.be
www.bomenwijzer.be

L8° Lezing (60')
Woensdag 13.11.2013 / 10:15 – 11:15
Aud. V. Horta, Campus Bijloke

Tom Joye is bio-ingenieur bos- en natuurbeheer. In een vorig leven was hij instructeur landschapszorg voor een sociale werkplaats en vervolgens adviseur stedenbouwkundige vergunningen voor het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Werkt sinds september 2006 bij Inverde. Binnen Inverde staat Tom in voor alles wat met bomen te maken heeft. Buiten Inverde werkt hij als boomverzorger. U hebt het al begrepen: bomen zijn Tom's grote 'dada'.

Het Technisch Vademecum Bomen geeft duidelijke richtlijnen voor een duurzame boomsoortkeuze: ga uit van de standplaats en van het eindbeeld dat je voor ogen hebt. Maar vaak zijn de eigenschappen van de verschillende boomsoorten en cultivars weinig bekend of moeilijk vindbaar. Bomenwijzer moet alle beschikbare informatie over boomsoorten en cultivars samenbrengen in één interactieve website, niet alleen wat betreft hun standplaatsvereisten of grootte, maar ook de esthetische, ecologische, cultuurhistorische en beheer-technische informatie.

De doelstelling van het project Bomenwijzer is om alle informatie die beschikbaar is over boomsoorten en cultivars te ontsluiten via één interactieve website (boombeschrijving, esthetische kenmerken, standplaatsvereisten, ecologie, cultuurhistoriek, beheer, foto's ...). Die informatie is nu slechts sporadisch beschikbaar, via verschillende websites, boeken en publicaties. Bomenwijzer is doorzoekbaar op basis van de eigenschappen van de standplaats waar de boom moet komen en het eindbeeld dat je voor ogen hebt. Dit moet bomenbeheerders en het brede publiek in staat stellen om voor elke specifieke situatie een doordachte boomsoortkeuze te maken.

L9. Autochtoon plantgoed

- **Kristine vander Mijnsbrugge**
Onderzoeker bij INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek)
informatiecentrum.inbo.be

L9° Lezing (60')
Woensdag 13.11.2013 / 11:30 – 12:30
Aud. V. Horta, Campus Bijloke

Kristine vander Mijnsbrugge is doctor in de landbouwwetenschappen en voltijds wetenschappelijk medewerker aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (vanaf januari 2007 tot heden als gedetacheerde vanuit het Agentschap voor Natuur en Bos)

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) is het Vlaams onderzoek- en kenniscentrum voor natuur en het duurzame beheer en gebruik ervan. Het INBO verricht onderzoek en levert kennis aan al wie het beleid voorbereidt, uitvoert of erin geïnteresseerd is.

Als toonaangevende wetenschappelijke instelling werkt het INBO in de eerste plaats voor de Vlaamse overheid, maar het levert ook informatie voor internationale rapporteringen en gaat in op vragen van lokale besturen. Daarnaast ondersteunt het INBO onder meer organisaties voor natuurbeheer, bosbouw, landbouw, jacht en visserij. Het INBO maakt deel uit van nationale en Europese onderzoeksnetwerken. Het maakt zijn bevindingen ook bekend bij het grote publiek.

Van 1997 tot 2006 liep in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos een gebiedsdekkende inventarisatie van de autochtone bomen en struiken in Vlaanderen. De bomen en struiken die werden geïnventariseerd kregen een quotering gaande van 'vrijwel zeker autochtoon' tot 'mogelijk autochtoon'. De belangrijkste criteria die bij de beoordeling van autochtoniteit gebruikt werden zijn: de ouderdom van bossen en houtkanten, de aanwezigheid van indicatorplanten voor oude bossen, de aanwezigheid van oude bomen of hakhoutstoven, het samen voorkomen van de typische waaier aan standplaatseigen bomen en struiken en uiterlijke kenmerken.

Autochtone planten kunnen beter aangepast zijn aan ziektes, uitzonderlijke vorstperiodes, interacties met andere organismen, ... dan niet-autochtone. Ze hebben zich immers gedurende vele eeuwen aangepast aan de lokale groeiomstandigheden. Deze aanpassingen zijn opgeslagen in het genetisch materiaal van de planten en zijn

daarom overerfbaar. Maar vele autochtone bomen en struiken worden bedreigd door ontbossing, bosfragmentering, intensief bosgebruik en het verdwijnen van kleine landschapselementen.

De rapporten van de inventarisaties kunnen gratis worden opgevraagd bij het Agentschap voor Natuur en Bos (contacteer Tom Neels).

Een overzicht van de rapporten vind je op: contactpunt.inbo.be, doorklik

B1 & B2. Bezoek aan het passiefhuis Bourgoyen-Ossemeersen

- **Passiefhuis “Milieu- en natuurcentrum Bourgoyen-Ossemeersen”**
Driepikkelstraat 32,
9030 Mariakerke.

Het Natuur- en Milieucentrum De Bourgoyen is helemaal gebouwd volgens de passiefhuisnormen. Doordat het gebouw zo goed geïsoleerd en geventileerd is, heerst in het gebouw een comfortabel binnenklimaat zonder dat daarvoor een klassiek verwarmings- en koelingssysteem nodig is.

B1° Bezoek + rondleiding
Woensdag 13.11.2013 / 09:00 – 10:00
(20 pers)

B2° Bezoek + rondleiding
Woensdag 13.11.2013 / 11:00 – 12:00
(20 pers)

*Het Milieu- en natuurcentrum Bourgoyen-Ossemeersen is te bereiken met de fiets. Er worden 20 fietsen ter beschikking gesteld.

- www.gent.be/docs/Departement%20Milieu,%20Groen%20en%20Gezondheid/Milieudienst/Brochure_Actief_in_een_passiefhuis_2012.pdf
- www.gentsklimaatverbond.be/bedrijven/handleiding-laagenergetisch-en-passief-bouwen-voor-professionals-geactualiseerd
- www.passiefhuisplatform.be/

Avondlezing

Blaf architecten: Zero Energy Houses

Avondlezing (60')

Woensdag 13.11.2013 / 19:30–20:45

Aud. Cirque, Campus Bijloke

BLAF architecten ontwikkelt sinds 2003 een focus op duurzaamheid. Engagement, onderzoek en intuïtie zijn onze drijfveren. Ze weerspiegelen de maatschappelijke, wetenschappelijke en gevoelsmatige lading van het ontwerpen. Door middel van een reeks kleinschalige projecten hebben we verschillende aspecten van duurzaamheid afgetast, en op een ontwerpmatige manier aangepakt. BLAF is optimistisch en wijst cynisme en ad hoc opportunisme ten aanzien van het begrip duurzaamheid af. De definitie van onze leefkwaliteit en het ontwikkelen van een nieuwe ruimtelijke strategieën voor onze leefomgeving staan vandaag hoog op de agenda. Dit creëert een nieuw elan voor de architect, die kan meewerken aan nieuwe woonvormen, nieuwe ruimtelijke strategieën, nieuwe beleidskeuzes. De ambities van de architect kunnen dan ook niet hoog genoeg liggen.

- **BLAF architecten bvba**

Lieven Nijs / Bart Vanden Driessche
Poststraat 100
9160 Lokeren
t/f +32 (0)9 349 67 77
www.blaf.be

Tentoonstelling

EANDIS over Rationeel Energie Gebruik

PERMANENTE TENTOONSTELLINGSSTAND REG (Rationeel Energie Gebruik)

Zwarte Zaal, Campus Bijloke

Doorlopend vanaf dinsdagmiddag
12.11.2013 tot woensdagavond 13.11.2013

- REG-materiaal
- Verlichtingskoffer
- REG-huis
- Interactief materiaal

• **Ellen Dekens**
EANDIS
Energiediensten Lokale Besturen-Eandis
Energie-audits en Adviezen
0471/59.12.25
09/263.47.90
ellen.dekens@eandis.be

